

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“

PROGRAM RADA
KANTONALNE JAVNE USTANOVE „PORODIČNO SAVJETOVALIŠTE“
ZA 2020. GODINU

Sarajevo, januar 2020. godine

I UVODNI DIO

Program rada Kantonalne javne ustanove „Porodično savjetovalište“ za 2020. godinu koncipiran je prema propisanoj metodologiji za izradu programa rada, a u skladu sa djelatnošću Ustanove definisanom Odlukom o osnivanju Kantonalne javne ustanove „Porodično savjetovalište“ („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 27/06, 31/07, 21/12 i 5/13) i Pravilima KJU „Porodično savjetovalište“.

Osnovna djelatnost definirana je Osnivačkim aktom Ustanove obuhvata:

- porodično savjetovanje i tretman;
- grupno savjetovanje i tretman;
- individualno savjetovanje i tretman;
- naučno-istraživačko proučavanje pojava i problema iz oblasti socijalne zaštite;
- publikovanje rezultata tih istraživanja, kao i drugih popularnih publikacija (priručnika, brošura, informativno-propagandnih materijala).

Vrsta djelatnosti kojom se bavi opredijelili su ovu Ustanovu da svoju organizacionu strukturu postavi djelovanjem kroz sljedeća četiri odjeljenja:

1. Odjeljenje za savjetodavno-terapeutski rad
2. Odjeljenje za razvojno-istraživačke poslove i socijalne inovacije
3. Odjeljenje za strateško planiranje, promociju i odnose sa javnošću
4. Odjeljenje za pravne, finansijske i opće poslove.

Naziv, osnivač, sjedište, identifikacioni broj Ustanove

Naziv: Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“

Osnivač: Kanton Sarajevo

Sjedište: Avdage Šahinagića broj 14/2, Sarajevo

Identifikacioni broj: 4200180620005

Ciljevi, zadaci i programska orijentacija za naredni period

U fokusu svoga djelovanja KJU „Porodično savjetovalište“ će i u 2020. godini imati brigu o porodici, i to kroz pružanje psihosocijalnih usluga u okviru savjetodavno-terapeutskog tretmana i kroz realizaciju preventivnih aktivnosti u zajednici.

Savjetodavno-terapeutski tretman podrazumijevat će pružanje usluga pojedincima, porodicama i grupama suočenim sa porodičnim, bračnim i drugim problemima za čije će rješavanje biti neophodna stručna pomoć. Pružanje savjetodavno-terapeutskih usluga će biti u funkciji harmoniziranja porodičnih i bračnih odnosa, i odvijat će se u prostorijama Ustanove, u udobnom, sigurnom i povjerljivom ambijentu u skladu sa standardima utvrđenim od strane Evropske asocijacije za psihoterapiju.

Planirane **preventivne aktivnosti** će obuhvatiti cijelu porodicu i njene članove od najranijeg uzrasta do osoba starije životne dobi te uključiti različite kategorije korisnika socijalne zaštite kao što su djeca bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarena djeca, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, osobe sa invaliditetom i osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju te stare osobe bez porodičnog staranja. Aktivnosti će se realizirati kroz razna stručna predavanja, održavanjem radionica i na drugi sličan interaktivan način.

II NORMATIVNI DIO

2.1.

Naziv materijala: Pravila KJU „Porodično savjetovalište“

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: tokom 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor i resorno ministarstvo

Kratak sadržaj materijala: Usaglašavanje akta Ustanove sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima odnosno donošenje novog akta shodno ukazanim potrebama.

2.2.

Naziv materijala: Pravilnik o radu KJU „Porodično savjetovalište

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: tokom 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor i resorno ministarstvo

Kratak sadržaj materijala: Usaglašavanje akta Ustanove sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima odnosno donošenje novog akta shodno ukazanim potrebama.

III TEMATSKI DIO

3.1. IZVJEŠTAJI, PROGRAMI, PLANOVI

3.1.1.

Naziv materijala: Izvještaj o poslovanju (Izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju) KJU „Porodično savjetovalište“ za 2019. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: april 2020. godine - Vlada Kantona Sarajevo
maj 2020. godine - Skupština Kantona Sarajevo

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor, resorno ministarstvo, Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo

Kratak sadržaj materijala: Izvještaj o poslovanju KJU „Porodično savjetovalište“, Izvještaj o radu direktora, Izvještaj o radu Upravnog odbora i Izvještaj o radu Nadzornog odbora te Izvještaj o finansijskom poslovanju.

3.1.2.

Naziv materijala: Izvještaj o radu KJU „Porodično savjetovalište“ za period oktobar -decembar 2019. godine

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: januar - februar 2020. godine

Organ koji razmatra i usvaja materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započetih aktivnosti Ustanove za izvještajni period oktobar – decembar 2019. godine.

3.1.3.

Naziv materijala: Izvještaj o izvršenju Budžeta KJU „Porodično savjetovalište“ za period januar-decembar 2019. godine

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: februar-mart 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor

Kratak sadržaj materijala: Izvršenje Budžeta Ustanove za period januar - decembar 2019. godine.

3.1.4.

Naziv materijala: Nacrt finansijskog plana KJU „Porodično savjetovalište“ za 2021. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: septembar-oktobar 2020. godine

Organ koji razmatra i donosi materijal: Nadzorni odbor/Upravni odbor i resorno ministarstvo,

Kratak sadržaj materijala: Planirani prikaz iznosa neophodnih/odobrenih finansijskih sredstava za obavljanje djelatnosti Ustanove tokom 2021. godine.

3.1.5.

Naziv materijala: Finansijski plan KJU „Porodično savjetovalište“ za 2021. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: decembar 2020. godine

Organ koji razmatra i donosi materijal: Nadzorni odbor/Upravni odbor, resorno ministarstvo, Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo

Kratak sadržaj materijala: Prikaz iznosa neophodnih/odobrenih finansijskih sredstava za obavljanje djelatnosti Ustanove tokom 2021. godine.

3.1.6.

Naziv materijala: Nacrt programa rada KJU „Porodično savjetovalište“ za 2021. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: septembar 2020.godine

Organ koji razmatra i utvrđuje materijal: Upravni odbor i resorno ministarstvo

Kratak sadržaj materijala: Planiranje i programski zadaci Ustanove u 2021. godini.

3.1.7.

Naziv materijala: Program rada KJU „Porodično savjetovalište“ za 2021. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja“

Rok za izradu: novembar – Vlada Kantona Sarajevo
decembar – Skupština Kantona Sarajevo

Organ koji razmatra i utvrđuje materijal: Upravni odbor, resorno ministarstvo, Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo

Kratak sadržaj materijala: Programski zadaci i aktivnosti Ustanove planirani za 2021. godinu.

3.1.8.

Naziv materijala: Izvještaj o radu KJU „Porodično savjetovalište“ za period januar-mart 2020.g.

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: april-maj 2020. godine

Organ koji razmatra i usvaja materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započetih aktivnosti Ustanove za izvještajni period januar-mart 2020. godine.

3.1.9.

Naziv materijala: Izvještaj o radu KJU „Porodično savjetovalište“ za period april-juni 2019.g.

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: juli-august 2020. godine

Organ koji razmatra i usvaja materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započetih aktivnosti Ustanove za izvještajni period april-juni 2020. godine.

3.1.10.

Naziv materijala: Izvještaj o radu KJU „Porodično savjetovalište“ za period juli-septembar 2020.g

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: oktobar – novembar 2020. godine

Organ koji razmatra i usvaja materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započetih aktivnosti Ustanove za izvještajni period juli-septembar 2020. godine.

3.1.11.

Naziv materijala: Izvještaj o izvršenju Budžeta KJU „Porodično savjetovalište“ za period januar-mart 2020. godine.

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: april-juni 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor

Kratak sadržaj materijala: Izvršenje Budžeta Ustanove za period januar-mart 2020. godine

3.1.12.

Naziv materijala: Izvještaj o izvršenju Budžeta KJU „Porodično savjetovanište“ za period januar-juni 2020. godine

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: juli-august 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor

Kratak sadržaj materijala: Izvršenje Budžeta Ustanove za period januar - juni 2020. godine.

3.1.13.

Naziv materijala: Izvještaj o izvršenju Budžeta KJU „Porodično savjetovanište“ za period januar - septembar 2020. godine

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: oktobar-novembar 2020. godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor

Kratak sadržaj materijala: Izvršenje Budžeta Ustanove za period januar- septembar 2020. g.

3.1.14.

Naziv materijala: Plan nabavki KJU „Porodično savjetovanište“ za 2020. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: mart 2020.godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Planiranje neophodnih nabavki (usluga i roba) za 2020. godinu.

3.1.15.

Naziv materijala: Nacrt plana nabavki KJU „Porodično savjetovalište“ za 2021. godinu

Nosilac izrade: Organ rukovođenja

Rok za izradu: decembar 2020.godine

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor

Kratak sadržaj materijala: Planiranje neophodnih nabavki (usluga i roba) za 2021. godinu.

3.2. AKTIVNOSTI PRIMARNE/ UNIVERZALNE I SELEKTIVNE PREVENCIJE

Preventivne aktivnosti u KJU „Porodično savjetovalište“ postavljene su tako da obuhvaćaju cijelu porodicu i njene članove različitih životnih dobi, prateći razvojne faze porodice od izbora partnera za brak, preko rođenja djeteta, polaska djeteta u školu, porodice s djetetom školske dobi, do osoba treće životne dobi. Ovim aktivnostima se nastoje prevenirati problemi koji su karakteristični za pojedine razvojne faze porodice, ali i odgovoriti na aktuelne probleme s kojima se susreće današnja porodica. Također ovim aktivnostima nastoji se pružiti podrška i marginaliziranim grupama kao što su osobe s invaliditetom, osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, stare osobe bez obiteljskog staranja, jednoroditeljske porodice, djeca bez roditeljskog staranja i dr. U realizaciji preventivnih aktivnosti koriste se metode različitih vidova informiranja, osnaživanja, podizanja svijesti, educiranja, praktičnih treninga i interaktivnih radionica.

U realizaciji navedenih programskih aktivnosti koriste se metode grupnog savjetovanja kao oblika preventivnog rada, radionice i drugi oblici interaktivnog učenja kao i ojačavanje vještina i prenošenje poruka uz korištenje savremenih alata poput multimedijalnih sadržaja i društvenih mreža/interneta.

Pored planiranih novih aktivnosti Programom rada, Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ će u 2020. godini učestvovati i u svim drugim preventivnim aktivnostima koje iniciraju institucije, organizacije i pojedinci. U nastavku su pojedinačno predstavljene i opisane nove programske aktivnosti planirane za realizaciju u 2020. godini u novoj zgradi.

Programska aktivnost „Rana intervencija“

Generalni cilj: Prevencija bračne i porodične disfunkcionalnosti, te podizanje kvalitete porodičnog života i harmoniziranje porodičnih odnosa kroz osnaživanje roditelja djece s poteškoćama u razvoju kao i roditelja tipične djece i unapređenje njihovih roditeljskih kompetencija.

Ciljna grupa: roditelji djece s poteškoćama u razvoju i roditelji tipične djece

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Svaki roditelj rođenjem djeteta dobiva novu ulogu u životu i novi izazov za osobni rast, a roditelji djece s poteškoćama u razvoju suočavaju se dodatno s nizom neočekivanih izazova i brojnih pitanja na koja nije lako naći odgovor. U toj fazi oni počinju drugačije životno putovanje

ispunjeno neprestanim propitivanjem sebe i svojih postupaka, stalnim traganjem za informacijama i uslugama za svoje dijete, ostvaruju interakcije s različitim stručnjacima, nose se sa snažnim emocijama, kako vlastitim tako i emocijama bliskih ljudi. Znajući koliko je roditeljima lakše kada otkriju da u svom iskustvu nisu sami i da podršku mogu dobiti od stručnjaka, ali i čuti od drugih roditelja koji imaju slična iskustva KJU „Porodično savjetovalište“ je razvilo novu programsku aktivnost koja je namijenjena roditeljima djece s poteškoćama u razvoju kao i roditeljima tipične djece. Realizacija programske aktivnosti „Rana intervencija“ usmjerena je na zajedničko učenje o roditeljstvu, razvoju djece, potrebama, odnosima i komunikaciji koja omogućava međusobnu podršku, osnažujuće okruženje i razmjenu iskustava između roditelja i stručnjaka, kroz grupni i individualni rad. Ovaj program uz stručna znanja i iskustva realizatora aktivnosti prepoznaje i njeguje upravo roditeljske snage, znanja i kapacitete. Mnogi kroz taj proces iznova otkrivaju izvore unutarnje snage za koju nisu znali da je posjeduju. Roditelji se pri tome često osjećaju izolirano i usamljeno, ne znajući odakle početi i kako doći do njima važnih i korisnih informacija te podrške koja je prilagođena upravo njima i njihovom djetetu. Važno je da svaki roditelj može podijeliti s nekim svoje emocije i reći ono što ga brine i muči, čega se možda boji i srami, a ujedno da ima nekoga s kim može podijeliti uspjeh u razvoju svog djeteta, iskustva s nekim ko razumije da zapravo taj mali korak predstavlja veliki korak za njega i njegovo dijete.

Programska aktivnost „Priprema partnerstva“

Generalni cilj: Kroz jačanje kompetencija mladih za kvalitetan izbor partnera i izgradnju funkcionalnih partnerskih odnosa kao i prevencija porodične disfunkcionalnosti

Ciljna grupa: mladi u dobi od 18 do 30 godina.

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: KJU „Porodično savjetovalište“ kroz realizaciju programske aktivnosti „Moj izbor“ nastoji potencirati važnost pripreme za stupanje u kvalitetan partnerski odnos kao i prevenciju brakorazvoda s ciljem poticanja mladih na razmišljanje o pitanjima predrasuda u partnerskim vezama, partnerskim potrebama i očekivanjima, izboru partnera, značaju iskazivanja ljubavi u partnerstvu, partnerskoj komunikaciji, braku i kvaliteti zajednički provedenog vremena. Ulazak u partnersku zajednicu što označava prvu fazu životnog ciklusa porodice sa sobom nosi mnogo izazova i potencijalnih kriznih situacija kao što su usaglašavanje različitih modela ponašanja koje partneri donose iz porodica porijekla, različitih obrazaca komunikacije, zajedničko kreiranje pravila, kreiranje atmosfere i dinamike funkcioniranja unutar partnerskog odnosa, uspostavljanje granica prema spoljnom svijetu i usaglašavanje zajedničkih pravila.

Planirano je da se ova aktivnost odvija na dva nivoa. Prvi nivo podrazumijeva edukativna interaktivna predavanja i radionice o partnerstvu za mlade koji su izvršili prijavu za sklapanje braka u općinskim Matičnim uredima. Drugi nivo podrazumijeva grupno savjetovanje za mlade kroz interaktivne radionice u kojima učesnici stiču praktične vještine i znanja potrebna za bolje funkcioniranje unutar partnerske veze i harmoniziranje porodičnih i bračnih odnosa.

Programska aktivnost „Mala škola roditeljstva“

Generalni cilj: Pružanje podrške budućim roditeljima i roditeljima male djece u jačanju roditeljskih kompetencija

Ciljna grupa: Porodica s malim djetetom (roditelji i djeca u dobi do tri godine)

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Rastom napetosti oko rođenja djeteta, kao i preuzimanje roditeljskih uloga, promjena u odnosima između partnera i odnosima prema porodicama porijekla, ova faza je označena kao kritična tačka s visokim kriznim potencijalom. „Mala škola roditeljstva“ namijenjena je porodici s malim djetetom odnosno obuhvata trudnoću, rađanje prvog djeteta te njegov rani rast i razvoj. Također, poznato je da iskustva djeteta u prvim godinama života u velikoj mjeri utječu na njegov emocionalni, kognitivni i socijalni razvoj. Ono što se propusti u ranom djetinjstvu ne može se kasnije nadoknaditi, pa je važno djeci i njihovim roditeljima pružati podršku od najranije dobi.

Teme koje će se obrađivati su potrebe djeteta, važnost razvijanja sigurne privrženosti kod oba roditelja, postavljanje granica dječjem ponašanju, kontrola bijesa, rani razvoj djeteta, pravilna ishrana djeteta, higijena, vakcinacija, partnerstvo i roditeljstvo i sl. Također, u planiranom razvoju Savjetovališta, proširenja postojećih prostornih i ljudskih kapaciteta, predviđena je i mogućnost organiziranja igraonica za djecu u vrijeme dok se održavaju predavanja za roditelje. Kroz ovu programsku aktivnost pružat će se psihosocijalna podrška roditeljima s naglaskom na uključenost oba roditelja kroz seriju edukativnih predavanja, radionica, grupnih savjetovanja, webinara i drugih oblika rada usmjerenih na odgovorno i pozitivno roditeljstvo.

Ova programska aktivnost se organizira u saradnji s drugim institucijama i organizacijama koje tretiraju ovu tematiku a prvenstveno sa: JU „Dom zdravlja Kantona Sarajevo“, JU „Zavod za zaštitu žena i materinstva Kantona Sarajevo“ i JU „Djeca Sarajeva“.

Programska aktivnost „Unapređenje roditeljstva“

Generalni cilj: podizanje kvalitete porodičnog života i harmoniziranje porodičnih odnosa kroz unapređenjem roditeljskih kompetencija i uključenosti u pripremi djeteta za polazak u školu

Ciljna grupa: roditelji djece predškolskog uzrasta

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Polazak djeteta u školu predstavlja važnu fazu u razvoju porodice jer zahtjeva novu porodičnu organizaciju i dinamiku, gdje u život djeteta ulaze nova pravila, autoriteti i vršnjaci, a roditelji počinju da preispituju svoj vaspitni utjecaj na dijete. Ova aktivnost usmjerena je na razvijanje i jačanje roditeljskih kompetencija u pripremi djeteta za polazak u školu s ciljem harmoniziranja porodičnih odnosa, kako bi se svi članovi porodice lakše prilagodili novonastalim okolnostima. Programska, aktivnost se realizira kroz grupno savjetovanje roditelja djece koja su obuhvaćena

obaveznim predškolskim programom u dvije etape kako bi efikasnije izvršili pripremu roditelja i djeteta.

Kroz ove grupne radionice potičemo učesnike da promišljaju o temama koje se odnose na privikavanje djece na novu sredinu i obaveze, stavovima roditelja prema školi, strahovima u vezi s ostavljanjem djeteta u novom okruženju, hoće li biti prihvaćeno u novoj sredini, na koji način roditelji odgajaju svoju djecu, zadovoljavanje dječjih potreba, proces socijalizacije itd. Značajno je naglasiti da se ovim aktivnostima prevenira odgojno zanemarivanje djece i potiče odgovorno i zdravo roditeljstvo.

Aktivnost „Unapređenje roditeljstva“ se realizira u saradnji sa JU „Djeca Sarajeva“ i ona predstavlja i pružanje stručne i profesionalne pomoći ustanovama koje se u svojoj djelatnosti bave porodicom i njenim članovima.

Programska aktivnost „Zajedno do uspjeha“

Cilj projekta: Unapređenje znanja, vještina i kompetencija učenika, roditelja i nastavnika za izgradnju kvalitetnijeg saradničkog odnosa, kao i prevencija nepoželjnih oblika ponašanja učenika

Ciljna grupa: Učenici, roditelji i nastavnici osnovnih škola Kantona Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. Godine

Kratak sadržaj: Uzimajući u obzir značaj razvojne faze porodice sa školskim djetetom i potrebu smanjenja faktora koji značajno utječu na školski neuspjeh ovom programskom aktivnošću se nastoji izgraditi adekvatnija komunikacija između učenika, nastavnika i roditelja, te jačanje saradnje porodice i škole. Socijalna neprilagođenost djeteta na školsku sredinu predstavlja značajan faktor rizika za razvoj predpredstupničkog i predstupničkog ponašanja u adolescenciji. Uloga roditelja i nastavnika u ovoj životnoj fazi ogleda se u potrebi velikog strpljenja sa djetetom koje tek stiže osnovna saznanja, a da istovremeno imaju dovoljno upornosti i dosljednosti da pomognu djetetu u pozitivnom prilagođavanju na školsku sredinu i izgradnju pozitivnog odnosa prema školskim obavezama. „Zajedno do uspjeha“ je aktivnost kojom se kroz grupni preventivni rad sa ove tri ciljne grupe utiče na poboljšanje školskog uspjeha kroz razvijanje radnih navika, veću uključenost i brigu roditelja za djecu, te bolju saradnju nastavnika i roditelja.

Programska aktivnost „Porodično u vašoj školi“

Generalni cilj: Prevencija rizičnih, preddelinkventnih, delinkventnih oblika ponašanja i drugih sociopsiholoških problema i poteškoća kroz stručnu i profesionalnu pomoć i edukaciju učenicima, roditeljima i nastavnicima

Ciljna populacija: Učenici, roditelji i nastavnici osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo

Rok: januar-decembar 2020. godine

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Kratak sadržaj: U saradnji s predstavnicima zainteresiranih škola analizira se trenutna situacija i potrebe po pitanju preventivnog djelovanja s roditeljima i nastavnicima. U cilju sprječavanja nastanka i suzbijanja detektiranih sociopsiholoških problema i poteškoća, te educiranja građana i profesionalaca iz oblasti opće socijalne i dječje zaštite, KJU „Porodično savjetovalište planira realizaciju interaktivnih predavanja i radionica kao i drugih oblika rada s roditeljima i nastavnicima u školi. U predavanja se uključuje stručno osoblje škole i drugi profesionalci iz lokalne zajednice kako bi se teme što više prilagodile specifičnostima svake škole. U realizaciji predavanja koriste se interaktivne metode gdje roditelji i nastavnici rade u manjim i srednjim grupama, raspravljaju o temama koje su im predstavljene kroz prezentacije, kratke filmove ili situacione primjere na osnovu čega donose mišljenja i zaključke, što u cjelini povećava njihovu vlastitu aktivnost i usvajanje preventivnih sadržaja.

Programska aktivnost „Reaguj, budi podrška”

Generalni cilj: Prevencija nasilja među vršnjacima kroz sticanje pozitivnih navika i formiranja pravilnih životnih stavova i uvjerenja kod mladih

Ciljna grupa: mladi u dobi između 12 i 15 godina

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: U ovoj fazi gdje se porodica s adolescentom suočava s novim vrijednostima prenesenim od strane vršnjaka i sve većeg uticaja medija, koji donose nove stavove, gdje mladi teže nezavisnosti i samostalnosti, pomjeranju granica u ponašanju može doći do pojave različitih društveno-neprihvatljivih ponašanja, kao što su nasilje, prijestupništvo i sl. S tim u vezi KJU „Porodično savjetovalište“ planira realizaciju aktivnosti pod nazivom „Reaguj, budi podrška“ koja je pored prevencije vršnjačkog nasilja u funkciji sticanja pozitivnih navika i formiranja pravilnih životnih stavova i uvjerenja kod djece i mladih.

Cilj ove programske aktivnosti je da kroz interaktivne radionice mladima približi suočavanje sa vlastitim predrasudama, stavovima i mišljenjima o nasilju preko prepoznavanja ranih znakova izloženosti nasilju do osjetljivosti, prevencije i podrške.

Putem ovih radionica uz različite kreativne i savjetodavne metode rada obradit će se sljedeće teme: jačanja zajedništva i povjerenja u grupi, upitnik o nenasilnosti, vrste nasilja, podizanja svijesti djece i mladih o različitim načinima prepoznavanja i suzbijanja nasilja, ispravnog reagiranja u slučaju verbalnog, psihičkog i fizičkog nasilja, uključujući građansku hrabrost, te donošenja zajedničkih pravila u smislu kako prepoznati i kako se oduprijeti ovoj negativnoj pojavi, kroz educiranje i jačanje vještina za rad sa drugim učenicima i učenicama na temu prepoznavanja i prevencije različitih oblika nasilja.

Programska aktivnost „Razvijajmo vrline”

Generalni cilj: Unapređenje i razvijanje socijalnih vještina kod djece bez roditeljskog staranja institucionalno smještenih i tretiranih, s ciljem poticanja pozitivnog razvoja i samostalnosti, kao i socijalna integracija.

Ciljna grupa: djeca bez roditeljskog staranja koja su obuhvaćena institucionalnom brigom

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: U okviru saradnje s institucijama u mreži te rada s djecom i mladima bez roditeljskog staranja predviđeno je provođenje kontinuiranih, planskih, strukturiranih i ciljanih radionica razvojnog, edukativnog, preventivnog i kreativnog karaktera. Cilj ovih radionica je da ojača socijalne vještine mladih, te da ostvare povezanosti unutar grupe kroz jačanje saradnje, timskog duha i zajedništva, doprinesu jačanju samopouzdanja te razumijevanju emocija. Sve aktivnosti se realiziraju u saradnji i koordinaciji sa stručnim saradnicima KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“.

Programska aktivnost „Podrška mladima sa invaliditetom”

Generalni cilj: Pružanje podrške i razvijanje mehanizama za lakše prihvatanje i prevazilaženje poteškoća s kojim se mlade osobe s invaliditetom suočavaju

Ciljna grupa: mladi i studenti s invaliditetom i njihove porodice

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: S prelaskom u novu fazu mladi s invaliditetom se često suočavaju s poteškoćama sa kojima nisu bili u prilici da se susretu dok su živjeli u porodičnom okruženju. Kategorije koje su obuhvaćene ovom aktivnošću su mladi s invaliditetom koji počinju živjeti samostalno i mladi s invaliditetom koji počinju studirati, kada bivaju suočeni s različitim promjenama, stiču nove prijatelje, postaju finansijski neovisni, preuzimaju odgovornosti i obaveze samostalnog života. Sve poteškoće s kojim se suočavaju mogu značajno narušiti kvalitetu života i negativno utjecati na psihičko zdravlje. Kroz ovu programsku aktivnost grupnim savjetovanjem će se raditi s mladima s invaliditetom i studentima s invaliditetom dajući im podršku i potičući razvijanje postojećih vještina.

Programska aktivnost „Snaga porodice“

Generalni cilj: Osnaživanje bračnih partnera za kvalitetnije suočavanje s izazovima odlaska djece iz porodice

Ciljna grupa: Bračni parovi čija djeca „napuštaju“ porodice

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Postroditeljska porodica je faza u kojoj djeca „napuštaju“ roditeljski dom i u kojoj su partneri, kao na početku svog odnosa, okrenuti jedno drugom. Nakon dugog perioda tokom kojeg je osnovna preokupacija u porodici bio odgoj djece, partneri se suočavaju s potrebom međusobnog prilagođavanja novonastalim uvjetima života, promjenom načina komunikacije, kao i reguliranja bliskosti i distance u odnosu. U ovoj razvojnoj fazi broj razvoda brakova evidentan je, jer partneri koji su tokom dugog perioda bili posvećeni roditeljskim ulogama nisu u stanju da reuspostave partnersku relaciju na kvalitetan i drugačiji način. Ukoliko su zadaci prethodnih životnih ciklusa zadovoljeni i riješeni, ova faza može biti izvor zadovoljstva i mogućnosti, ali ako nisu, može dovesti do sukoba među partnerima, udaljavanja pa čak i razilaženja.

Savjetovalište je ovu programsku aktivnost usmjerilo na pružanje podrške bračnim parovima i harmoniziranja porodičnih i bračnih odnosa kako da se pripreme za ovu fazu, prevenirajući moguće pomenute rizike. Aktivnosti će biti realizirane putem grupnog preventivnog rada s ciljem jačanja ličnog razvoja učesnika, njihovog unapređenja partnerskih odnosa te kako da potiču svoju djecu na veću samostalnost. U fokusu našeg rada su roditelji djece koja odlaze na ekskurzije, mladih koji učestvuju u razmjeni studenata ili studiraju u inostranstvu, mladih koji se odluče na zasnivanje bračnog odnosa, mladih koji nalaze posao van naše zemlje i sl, odnosno roditelji svih kategorija mladih u kojima dolazi do odlaska od kuće.

Program socijalne uključenosti - „Zlatne godine“

Generalni cilj: Promocija socijalne uključenosti osoba starije životne dobi

Ciljna grupa: Osobe starije životne dobi i stare osobe bez porodičnog staranja

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Porodica koja stari je faza porodičnog ciklusa koja sa sobom nosi promjene kao što je odlazak u penziju, smanjenje primanja, ugroženost zdravstvenog, socijalnog i društvenog konteksta, uspostavljanje drugačijih odnosa s djecom i sl. Cijeneći značaj socijalne uključenosti i aktivnog starenja, Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ planira realizaciju programske aktivnosti „Zlatne godine“ kojom bi se kroz organiziranje grupa za samopomoć pružila podrška osobama starije životne dobi i starim osobama bez porodičnog staranja. Kroz grupni preventivni rad radit će se na harmoniziranju i izgradnji kvalitetnijih odnosa, kako u vlastitoj porodici tako i u široj socijalnoj sredini s ciljem sprječavanja nastanka i suzbijanja sociopsiholoških problema i poteškoća. Također, unutar iskazane potrebe realizirala bi se psihosocijalna podrška osobama treće životne dobi koje su smještene u Domovima za stara i nemoćna lica kroz savjetodavno terapijski tretman. Cilj pružanja ovakve podrške osobama treće životne dobi predstavlja što lakše i funkcionalnije prevaziđu poteškoće vezane za proces fizičke i psihološke separacije od vlastite porodice. Ova aktivnost će se realizirati u saradnji s centrima za zdravo starenje koje funkcionira na nivou lokalne zajednice i svim drugim ustanovama i institucijama koje pružaju podršku i pomoć osobama starije životne dobi u našoj novoj zgradi na nivou partnerske saradnje.

Programska aktivnost „Kamp za mlade“

Generalni cilj: Okupiti učenike iz različitih srednjih škola koji će u prirodnom ambijentu provesti vikend u razvijanju socijalnih vještina u svrhu prevencije ovisničkih ponašanja

Ciljna grupa: Učenici drugih i trećih razreda srednjih škola koji pokazuju znakove ovisnosti o internetu

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar-decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Ideja kampa je okupiti mlade iz različitih srednjih škola, koji iskazuju simptom potencijalne ovisnosti o internetu, da u prirodnom ambijentu provedu vikend ili cijelu sedmicu u razvijanju socijalnih vještina u svrhu prevencije ovisničkih ponašanja, s naglaskom na ovisnost o internetu.

Za vrijeme trajanja kampa mladi će imali priliku da kroz interaktivne radionice unaprijede svoje komunikacijske vještine i vještine rješavanja konflikta, razvijaju timski duh, zajedništvo i saradnju, povećaju vlastito samopoštovanje, upoznaju se s rizičnim faktorima koji vode u ovisnost o internetu, ali i druga ovisnička ponašanja, te se upoznaju s mogućnostima aktivnog provođenja slobodnog vremena.

Programska aktivnost „ZaJedno“ – Promocija inkluzivne kulture

Generalni cilj: Promocija jednakih životnih prilika bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

Ciljna populacija: učenici, roditelji i nastavnici u školama Kantona Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok: januar-decembar 2020. godine.

Kratak sadržaj: Aktivnost „ZaJedno“ predstavlja mrežnu podršku inkluzivnoj kulturi kroz rad s učenicima, nastavnicima i roditeljima, koja će se realizirati kroz interaktivne radionice, edukacije i prenošenje iskustava predstavnika udruženja u različitim životnim prilikama s posebnim fokusom na školski proces.

Učesnici će se kroz interaktivni rad upoznati s pojmom jednakosti, preispitati vlastita mišljenja i stavove o drugom i drugačijem, kao i uvidjeti da su neznanje, predrasude i strah glavni faktor neadekvatne socijalne interakcije. Uz prenošenje vlastitih iskustava predstavnika udruženja, učesnici će moći saznati i nešto više o tome na koji način svojim razumijevanjem, prihvatanjem i poštovanjem mogu pomoći drugima. Ove aktivnosti će se realizirati i kroz plan i program odjeljenjskih zajednica kako bi kontinuirano poticali važnost jednakih mogućnosti za sve. Posebna vrijednost ove programske aktivnosti leži upravo u saradnji i udruživanju resursa organizacija koje tretiraju oblast inkluzije i institucija iz socijalnog i obrazovnog sektora.

Aktivnost će se realizirati u saradnji s udruženjima: Savez „Sumero“, Udruženje slijepih KS, Udruženje distrofičara KS, Udruženje gluhih KS, Udruženje oboljelih od multiple skleroze KS i Ministarstvo za obrazovanje nauku i mlade KS.

Program podrške porodicama

Generalni cilj: Prevencija problema i poteškoća koje su karakteristične za pojedine razvojne faze porodice, ali i odgovoriti na aktualne probleme s kojima se susreće današnja porodica.

Ciljna grupa: Svi članovi porodice

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar – decembar 2020. Godine

Kratak sadržaj: Opće je poznata činjenica da porodica predstavlja prirodno okruženje za rast i razvoj svakog djeteta. Odrastajući u porodici dijete stiče sigurnost i osjećaj pripadanja, razvija svoje sposobnosti, usvaja znanja i vještine, sprema se za aktivan život u zajednici i osamostaljivanje. Ovaj program podrške porodicama realizirat će se kroz radionice, predavanja, prezentacije, treninge, obuke i sl. u vidu serije kontinuiranih edukativnih sadržaja za sve članove porodice koje će u novim prostorijama Savjetovališta nuditi stručnjaci i organizacije iz zajednice u skladu sa aktualnim potrebama građana.

Program psihosocijalnog osnaživanja nezaposlenih osoba

Generalni cilj: Sprječavanje negativnih psihosocijalnih posljedica uz podizanje kompetencija za traženje posla nezaposlenim osobama

Ciljna grupa: Nezaposlene osobe u KS

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar – decembar 2020. Godine

Kratak sadržaj: Nezaposlenost može imati razne negativne posljedice na ekonomske, socijalno-društvene, zdravstvene i psihološke aspekte nezaposlenih osoba. S tim u vezi, KJU „Porodično savjetovalište“ osmislila je program psihosocijalnog osnaživanja nezaposlenih osoba kroz pružanje savjetodavno terapijskih usluga, kao i treninga, radionica, te edukativnih predavanja za nezaposlene osobe u svrhu poboljšanja njihovih vještina, kompetencija i mogućnosti u traženju posla.

Programska aktivnost „Klubovi vršnjačkih medijatora“

Generalni cilj: Smanjenje nasilnog ponašanja u školama razvijanjem „zdravih“ obrazaca komunikacije.

Ciljna grupa: Mladi

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar – decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Odrastanje djeteta/učenika uz sve druge izazove nažalost prate i razne vrste konfliktne. Ti konfliktne mogu da se manifestuju u školi, unutar porodice s prijateljima itd. Kako bismo prevenirali ovu vrstu pojave u našem društvu, KJU „Porodično Savjetovalište“ će u 2020. godini realizirati programsku aktivnost „Vršnjačka medijacija“, s ciljem smanjenja nasilja u školama stvarajući uvjete da svaka škola bude prijatno mjesto za učenje i druženje. Ova aktivnost podrazumijeva realizaciju seta radionica na kojima bi se obrađivale teme vezane za vještine komunikacije, upoznavanje s pojmom i tipovima konflikta, tehnike i procedure rješavanja konflikata, tehnike i procedure medijacije, te pojmom i tipovima pregovaranja.

Nakon završene obuke plan je u svakoj školi formirati klubove medijatora gdje bi učenici koji su prošli obuku svoja stečena znanja prenosili na druge učenike, svoje vršnjake te djelovali kao medijatori u svojim školama ako dođe do neke konfliktne situacije. Ti medijatori bi imali redovne kontakte sa Savjetovalištem radi konsultacija i pružanja podrške.

Programska aktivnost „Hraniteljstvo“

Generalni cilj: Edukacija potencijalnih hranitelja u pravcu jačanja roditeljskih kompetencija i promocija hraniteljstva

Ciljna grupa: Roditelji-hranitelji

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“

Rok: januar – decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Dijete se u hraniteljsku porodicu smješta da bi mu se obezbijedilo adekvatno porodično okruženje u kome će rasti, razvijati se, vaspitavati, obrazovati, osposobljavati za samostalan život prateći svoje potencijale, odnosno u kome će imati iste šanse kao i djeca koja odrastaju sa svojim roditeljima. KJU „Porodično savjetovalište“ planira organiziranje i provođenje niza edukacija potencijalnih hranitelja u pravcu jačanja njihovih roditeljskih kompetencija, s ciljem obezbijeđivanja optimalnih uslova za pravilan rast i razvoj djeteta smještenog u hraniteljskoj porodici.

Program psihosocijalne i zdravstvene integracije generacijskog niza

Generalni cilj: organiziranje edukativnih radionica, treninga, kampanja u cilju podizanja svijesti o važnosti socijalne uključenosti i unapređenje zdravlja

Ciljna grupa: Osobe treće životne dobi s područja KS

Nosilac aktivnosti: KJU „Porodično savjetovalište“ i Udruženje za promociju i unapređenje zdravlja “Generacija”

Rok: januar – decembar 2020. godine

Kratak sadržaj: Problemi s kojima se susreću osobe treće životne dobi se prije svega odnose na različite psihosocijalne i zdravstvene poteškoće. Kada govorimo o polju sociodruštvenih veza i povezanosti osoba treće životni dobi s vlastitom porodicom, rodbinom i prijateljima, te međugeneracijskoj solidarnosti vidljiva je sve više izražena socijalna isključenost. S tim u vezi, od

velikog je značaja postojanje adekvatnih psihosocijalnih i zdravstvenih programa za ovu ciljnu skupinu. Psihosocijalni program za osobe treće životne dobi obuhvatit će grupni preventivni i savjetodavni rad, s ciljem harmoniziranja i izgradnja kvalitetnijih odnosa, kako u vlastitoj porodici tako i u široj socijalnoj sredini, dok bi zdravstveni program obuhvatio edukativne radionice, predavanja, vježbe, terapijske treninge, fizikalnu terapiju, te organizaciju niza i kontinuiranih radionica o relevantnim temama za ovaj generacijski niz. Implementacijom navedenih aktivnosti će se u značajnoj mjeri unaprijediti funkcionalna sposobnost te socijalna uključenost osoba treće životne dobi u društvo.

3.2. SAVJETODAVNO-TERAPEUTSKI TRETMAN

KJU „Porodično savjetovalište“ će i tokom 2020. godine kontinuirano i redovno pružati usluge savjetodavno-terapeutskog tretmana pojedincima, porodicama i grupama koji budu suočeni sa porodičnim, bračnim i drugim problemima za čije će rješavanje biti neophodna stručna pomoć. Pružanje savjetodavno-terapeutskih usluga će biti u funkciji harmoniziranja porodičnih i bračnih odnosa. Savjetodavno-terapeutske usluge će pružati šest stručnih radnika koji pored dodiplomskih studija iz oblasti socijalnog rada, psihologije i pedagogije imaju završenu neku od terapijskih škola priznatih od strane Evropske asocijacije za psihoterapiju.

Ovi stručni radnici će u svom radu primjenjivati sistemski način razumijevanja funkcioniranja porodice i koristiti tehnike sistemske porodične terapije kao i komplementarne tehnike drugih terapijskih škola u skladu sa standardima utvrđenim od strane Evropske asocijacije za psihoterapiju, uz usklađivanje postupaka i metoda sa problematikom populacije koja će koristiti savjetodavno-terapeutske usluge.

Savjetodavno-terapeutski tretman će se odvijati u prostorijama Ustanove, u udobnom, sigurnom i povjerljivom ambijentu kako za osobe koje se lično obrate za pomoć, tako i za one koje od strane institucija socijalnog, zdravstvenog ili školskog sistema, a uz vlastiti pristanak, budu usmjerene na tretman.

Oblici rada

Savjetodavno-terapeutski tretman odvijat će se kroz individualni, porodični i grupni tretman kao i savjetodavno-terapeutski tretman na nivou dijada (partnerski, bračni, roditeljski).

Oblik rada će ovisiti o prezentiranom problemu, fokusiranoj problematici, očekivanjima korisnika od tretmana, utvrđenog cilja tretmana, te broja članova porodičnog sistema ili grupe koji će biti obuhvaćeni savjetodavno-terapeutskim tretmanom.

Vrste usluga

Očekuje se da će tokom 2020. godine savjetodavno-terapeutskim tretmanom biti obuhvaćeno 500 korisnika sa kojima se planira realizirati 2500 seansi savjetodavno-terapeutskog tretmana, te da će korisnicima savjetodavno-terapeutskog tretmana biti pruženo 5000 različitih usluga.

Savjetodavno-terapeutski tretman je strukturiran proces usmjeren na promjenu interakcija unutar porodičnog sistema koji se odvija u relaciji između savjetnika i terapeuta i korisnika usluga u cilju otklanjanja problema koji ograničavaju funkcioniranje porodice i njenih članova. U okviru savjetodavno-terapeutskog tretmana korisnicima će i tokom 2020. godine biti pružane usluge:

- (psiho)terapije,
- savjetovanja,
- dijagnosticiranja problema,
- preliminarne trijaže,
- inicijalnog intervjua,
- krizne intervencije,
- eko intervencija,
- posredovanja prije pokretanja postupka za razvod braka,
- izrade nalaza i stručnog mišljenja,
- praćenja korisnika po okončanju tretmana,
- intervencija obavljenih putem telefona.

Tokom prvog kontakta savjetnika i terapeuta sa korisnikom usluga obavljat će se preliminarna trijaža, proces u okviru kojeg će se fokusirati problem, procjenjivati indikacije za savjetodavno-terapeutski tretman u Savjetovalištu i/ili će se korisnici upućivati na konsultacije ili tretman u druge institucije. Preliminarna trijaža obavljat će se i u direktnom kontaktu sa korisnicima koji budu dolazili u prostorije Savjetovališta bez prethodne najave. Tokom trijažnog razgovora će zainteresiranim građanima, potencijalnim korisnicima savjetodavno-terapeutskog tretmana na razumljiv način biti pružene sve relevantne informacije o načinu pružanja usluga, uvjetima u kojima se odvija tretman i sl.

Tokom prve seanse (inicijalnog intervjua) savjetnici i terapeuti će biti usmjereni na kreiranje odnosa povjerenja, kao pretpostavke za otpočinjanje savjetodavno-terapeutskog tretmana. Tokom inicijalnog intervjua će i u narednoj godini biti dijagnosticirani problemi i sagledana očekivanja korisnika od tretmana, te će se utvrđivati ciljevi tretmana.

Usluge savjetovanja i psihoterapije pružat će se u ovisnosti od nivoa složenosti problema, očekivanja korisnika, te definiranih ciljeva tretmana. Dužina trajanja jedne seanse će biti 45 minuta. Svako seansi će prethoditi predseansa u okviru koje će se odvijati priprema za savjetodavno-terapeutski tretman. Također, nakon svake seanse realizirat će se postseansa, proces unutar kojeg će savjetnici-terapeuti reflektirati o tretmanu, terapijskom procesu, korištenim intervencijama i terapijskim promjenama postignutim u okviru savjetodavno-terapeutskog tretmana.

Usluge krizne intervencije će se, u skladu sa potrebama korisnika, pružati u okviru inicijalnog intervjua kao i korisnicima koji u toku kontinuiranog tretmana budu dodatno izloženi neočekivanim, stresnim situacijama.

Usluge intervencija putem telefona pružat će se kako korisnicima koji će biti uključeni u savjetodavno-terapeutski tretman, tako i osobama koje su suočene sa različitim porodičnim, bračnim i drugim problemima, a neće biti spremne za uključivanje u kontinuiran tretman, te korisnicima koji se budu našli u stanju krize i koji će se obratiti Porodičnom savjetovalištu putem telefona.

Usluge praćenja će se pružati korisnicima koji budu u završnoj fazi tretmana, a koji iskažu potrebu za dodatnom podrškom savjetnika-terapeuta.

Ekointervencija je usluga koja će se pružati osobama izloženim višeslojnim problemima za čije će rješavanje biti neophodno paralelno tretiranje u okviru institucija socijalnog, zdravstvenog ili obrazovnog sistema ili onim za čije će rješavanje problema biti neophodna intervencija policijskih organa. Ova usluga će odvijat će se u suradnji sa profesionalcima drugih institucija ili organizacija, a imat će za cilj koordiniranje intervencija koje se pružaju korisniku.

Posredovanje

Bračnim partnerima će se i u 2020. godini pružati usluge posredovanja prije pokretanja postupka za razvod braka. Ovom uslugom će supružnicima biti omogućeno preispitivanje odluke o razvodu braka, usaglašavanje mišljenja vezanih za povjeru malodobne djece nakon razvoda braka i postizanja dogovora oko dinamike viđanja i načina održavanja neposrednih odnosa malodobne djece sa roditeljem sa kojim ono neće nastaviti živjeti, kao i prijedloga novčanog iznosa namijenjenog za mjesečno izdržavanje djece. U okviru postupka posredovanja će se koristiti intervencije savjetovanja u cilju poticanja odgovornog roditeljstva i preveniranja mogućih posljedica razvoda braka na malodobnu djecu. Voditelj postupka će i u narednom periodu za potrebe Suda sačiniti zapisnike o provedenim postupcima posredovanja, te stručna mišljenja koja će sadržavati sve potrebne elemente.

Problematika po oblicima rada

Tokom 2020. godine tretirat će se poteškoće i problemi korisnika povezani sa načinom njihovog funkcioniranja u porodičnom ili drugim sistemima, a koji mogu dovesti do intrapersonalnih (unutarnjih-psiholoških) i/ili interpersonalnih (relacijskih) problema.

Individualni savjetodavno-terapeutski tretman realizirat će se sa osobama suočenim sa: traumatskim iskustvima poput gubitka bliske osobe ili prekida partnerske relacije; teškoćama u procesu emocionalnog povezivanja; nezadovoljstvom samim sobom i načinom svog življenja; nezadovoljstvom vlastitom ulogom u porodičnom sistemu, nedostatkom kapaciteta za postizanje promjena itd.

Savjetodavno-terapeutskim tretmanom na nivou dijada (bračnih, partnerskih, roditeljskih i dijada roditelj-dijete) bit će obuhvaćene osobe koje nemaju kapacitet da samostalno prevaziđu bračne i porodične probleme, te krizna stanja i konflikte. Problematika koja će biti tretirana na nivou partnerstva je: međusobno nerazumijevanje partnera; neadekvatna emocionalna povezanost partnera; gubitak povjerenja; izvanbračne veze; teškoće nastale usljed nedostatka kapaciteta partnera za adekvatnu preraspodjelu odgovornosti i obaveza itd.

Za partnere koji budu u fazi razvoda braka ili postrazvodnoj fazi tretirat će se konfliktna roditeljska komunikacija, nedostatak kapaciteta za postizanje funkcionalnog roditeljstva itd.

Porodičnim savjetodavno-terapeutskim tretmanom bit će obuhvaćene porodice koje se nađu u okolnostima očekivanog unutarporodičnog stresa izazvanog prelaskom iz jedne razvojne faze u drugu i/ili porodice suočene sa neočekivanim izvorima stresa koje se javljaju usljed životnih promjena kao što su gubitak značajne osobe, razvod braka, gubitak posla, bolest itd.

3.3. IZDAVAŠTVO

U okviru izdavaštva, planirano je publiciranje stručnih sadržaja koji prate istraživanja i aktivnosti Ustanove, a sve u cilju educiranja javnosti. Stručni sadržaji biće publicirani shodno finansijskim mogućnostima Ustanove.

3.4. PROMOTIVNO - PROPAGANDNE AKTIVNOSTI

3.5.1 Obilježavanje Međunarodnog dana porodice

Nosilac aktivnosti: KJU “Porodično savjetovalište”.

Rok: maj 2020.godine

Sadržaj: Međunarodni dan porodice obilježit će se kroz aktivnosti koje promovišu porodične vrijednosti, a u skladu sa djelatnošću i raspoloživim sredstvima Ustanove. Sadržaj aktivnosti tematski će biti prilagođen godišnjoj poruci UN-a.

3.5.2. Obilježavanje manifestacije „Dječija nedjelja“

Nosilac aktivnosti: KJU “Porodično savjetovalište”.

Rok: oktobar 2020. godine.

Sadržaj: „Dječija nedjelja“ u Kantonu Sarajevo organizira se uz pokroviteljstvo Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS sa ciljem podsticaja organiziranja i realizacije različitih manifestacija i aktivnosti posvećenih djeci. S tim u vezi, Ustanova će učestvovati u obilježavanju ove manifestacije kroz prigodne sadržaje, a u skladu sa raspoloživim odnosno posebno odobrenim finansijskim sredstvima za ovu namjenu.

3.5.3. Izrada propagandnih materijala Ustanove

Nosilac aktivnosti: KJU “Porodično savjetovalište”.

Rok: januar – decembar 2020. godine.

Sadržaj: U cilju promocije i afirmacije Ustanove propagandni materijal o uslugama koje KJU „Porodično savjetovalište“ pruža i aktivnostima koje provodi, štampat će se ukoliko za to finansijska sredstva budu obezbijeđena.

Materijali bi se kontinuirano distribuirali korisnicima usluga kao i drugim srodnim institucijama i organizacijama koje se na posredan i neposredan način bave porodicom.

3.5.4. Web stranica Ustanove

Nosilac aktivnosti: KJU “Porodično savjetovalište”.

Rok: januar- decembar 2020. godine.

Putem web stranice www.porodicno.ba Ustanova će nastaviti objavljivati informacije o njenom djelovanju i uslugama koje pruža.

Propisi i drugi akti koje donosi Ustanove objavljivat će se na web stranici u skladu sa odredbama U skladu sa Uredbom o vrsti i postupku objavljivanja propisa i javnosti rada organa uprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i pravnih lica čiji je osnivač Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo, broj 21/19),

U sadržaj web stranice bit će involvirane sve aktivnosti koje Ustanova provodi kao i važniji rezultati razvojno - istraživačkog rada, te informacije o realiziranim aktivnostima koje su u sklopu djelovanja programa primarne prevencije.

Također, u cilju podizanja kvaliteta rada svojih usluga Ustanova će nastaviti rad kroz infografiku, odnosno vizuelnu prezentaciju informacija kroz koju će se obrađivati teme iz djelokruga rada Savjetovališta.

Nastavit će se i komunikacija sa građanima i potencijalnim korisnicima, koji putem weba i e-maila ostvaruju kontakt sa Ustanovom.

Sadržaji priručnika, brošura i stručnih tekstova čiji je izdavač Ustanova bit će objavljeni u elektronskoj formi kako bi bili dostupni javnosti.

3.5.5. Učešće u medijskim nastupima

Nosilac aktivnosti: KJU “Porodično savjetovalište”.

Rok: januar - decembar 2020. godine.

Učešće u javnom informiranju će se vršiti na poziv medija i po ukazanoj potrebi za medijskim istupom. Također, kroz dogovorene televizijske i radio serijale, stručni saradnici Ustanove učestvovat će u medijskim sadržajima koji promoviraju porodicu i njene vrijednosti.

3.5.6. Obilježavanje značajnih datuma u godini

Značajni datumi u godini bit će obilježavani kroz programske aktivnosti, medijsko oglašavanje te oglašavanje putem službene web stranice. Na ovaj način iskazat će se podrška važnosti rada sa svim članovima porodičnog sistema, marginaliziranim i ranjivim grupama, te ostalim subjektima društvenog sistema koji rade na promoviranju psihosocijalne podrške građanima.

3.6. SARADNJA U MREŽI

Neizostavan dio aktivnosti Savjetovališta u 2020. godini bit će saradnja sa ustanovama i institucijama koje se bave porodicom i njenim članovima, a posebno sa ustanovama u mreži socijalne zaštite, JU „Dom zdravlja Kantona Sarajevo“, centrima za mentalno zdravlje na području Kantona Sarajevo, JU „Zavod za zaštitu žena i materinstva Kantona Sarajevo“, JU „Djeca Sarajeva“, kao i obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo, općinama, udruženjima i raznim NVO organizacijama.

Saradnja javnih ustanova iz okvira resora Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS odvijat će se shodno Protokolu o saradnji koji su ustanove zaključile 15.03.2016.godine. Na ovaj način ustanove će međusobno razmjenjivati iskustva i znanja iz djelatnosti socijalnog rada, unapređivati rad sa nezaposlenim socijalno ugroženim kategorijama, razvijati zajedničke projekte, učestvovati u zajedničkim istraživačkim projektima i edukacijama, publicirati stručnu i edukativnu literaturu, te učestvovati u obilježavanju značajnih datuma i jubileja.

Planirana je i saradnja sa udruženjem „Generacija“, koja će podrazumijevati partnerstvo na nivou

pružanja podrške i pomoći osobama starije životne dobi, u novom poslovnom objektu Savjetovališta, a u skladu sa Protokolom o saradnji koji će se potpisati nakon finaliziranja bitnih elemenata istog.

IV KONTINUIRANI POSLOVI

Poslovi u okviru projekata primarne i sekundarne prevencije te programi drugih tematskih cjelina, realizirat će se kao kontinuirani poslovi Ustanove.

Broj: 01-85-9-114 /20
Sarajevo, 31.01.2020. godine

